

hendes Kraft til at bære den, den som gaar gennem hendes Liv som gennem hendes Forfatterskab, — det er *Misfornøjelsen*. Man mærker ikke hos hende den kvælende Trang til Evnernes Udvikling, ikke den harmfulde Sorg over, at Veien er stængt for hende; hun føler sin aandelige Frihed og nyder den, hun er født Herskerinde paa sit eget Omraade, men — hendes Herredømme erkjendes ikke. Hun lægger heller ingen Vægt paa Ligestillethed med Manden, saadan som vi nu forstaar den; det hun vil, er, at „den kvindelige Følelse skal raade“; at den i alle Forhold, som hun ser dem, lider, kues, fornægtes, det saarer hende dødeligt, det er for hende Forholdets Usædelighed, skjønt hun aldrig bruger det Ord, — er den store Livets Tragedie, som uafsluttelig gjentas i smaast og stort. Og hun ser ikke Raad for det, hun ser det her hjemme i trange Forhold, og hun ser det samme og endnu værre om muligt ude i den store Verden med den større Kultur. Man maa se Camilla Collett i hendes langt fremskredne Alder, se den Skikkelse, som Skjønheden dvæler over som et synkende Sollys, høre hende, mens Drømmeblikket vandrer tilbage til det svundne, føre frem de gamle Klager og gjøre dem gjældende den Dag idag, — og man skønner, *den* Misfornøjelse er en genial Kraft. Omsat i sine Virkninger er den en Overbevisningens Styrke. Og Kvindesagen har suget Næring af den.

Hvor meget Mennesker taler og skriver, der er altid mere, de ufrivillig tier med. For at føre ny og sand Tale kræves aandelige Gjennembrud, først da følger den ene Erkjendelse den anden i lang Række. Det var som et fjernt halvkvalt Skrig paa Lys og Frihed, det, som havde trængt sig frem fra Naturbunden i Kvinders Sjel. Saa kom det frem alt det, som der var grod op i Mørke og Taushed. Og ikke alt var lige sundt og berettiget. Den kraftige og frugtbare Vrede over den lidte Uretfærdighed viste sig ogsaa at være blandet med Bitterhed og en Slags triumferende Overmod: nu var Befrielsens og Seirens Time kommet for de saa længe undertrykte. For denne Retning — den talte flere Kvinder, end det i en Hast saa ud til; man kunde træffe til at høre Udbrud, hvor man mindst ventede det — var *Aasta Hansteen* en paagaende og uforfærdet Talsmand; naar den ubetingede Kvindeunderdanighed paa den ene Side og den ligesaa ubetingede Mandsoverlegenhed paa den anden blev stillet i det grelleste komiske Lys, skyldes